

DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.54675>

Authenticity process is conducted by

Makale Türü: Araştırma makalesi
Geliş Tarihi: 19-11-2021
Kabul Tarihi: 17-12-2021
On-line Yayın: 30-12-2021

Article Type: Research article
Submitted: 19-11-2021
Accepted: 17-12-2021
Published Online: 30-12-2021

Atıf Bilgisi / Reference Information

Himoğlu, N.M & Memiş, M. (2021). Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitaplarındaki Kültür Aktarımı ile İlgili Yapılan İncelemelere Yönelik bir Meta-Sentez Çalışması. *Journal of History School*, 55, 4219-4246.

YENİ HİTİT YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ KÜLTÜR AKTARIMI İLE İLGİLİ YAPILAN İNCELEMELERE YÖNELİK BİR META-SENTEZ ÇALIŞMASI¹

Nebahat Merve HİMOĞLU² & Muhammet MEMİŞ³

Öz

Yabancılar Türkçe öğretiminde sıklıkla kullanılan öğretim setlerinden biri olan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarını kültür aktarımı açısından inceleyen akademik çalışmaların bulgularını tespit ederek değerlendirmek ve dağıtık hâlde bulunan çalışmaları bir çatı altında toplamak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan meta-sentez yönteminden yararlanılmıştır. Verilerin tespiti aşamasında doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Anahtar sözcükler yardımıyla yapılan alan yazın taramasında, çeşitli veri tabanlarından yararlanarak on dört (14) tez, on dört (14) makale ve bir (1) bildiri tam metni olmak üzere toplam yirmi dokuz (29) çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmalar, amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Belirlenen çalışmalar çözümleme aşamasında içerik analizine tabii tutularak çalışma türlerine göre kodlanmıştır. Buna göre; tez çalışmaları için T1, T2, T3..., makaleler için M1, M2, M3..., bildiriler için B1, B2, B3...kod sistemi uygulanmıştır. Bu bağlamda Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarını kültür aktarımı boyutunda inceleyen çalışmaların amaçları, sorunları, sonuçları, önerileri, ele alınan seviyeleri, çalışmalarda kaç farklı setin değerlendirildiği tablo ve grafikler

¹ Makale yazımı yazar etki oranı: 1.yazar: %50, 2. yazar: %50. Bu makale ikinci yazarın danışmanlığında oluşturulan birinci yazarın yüksek lisans tezinin verileri kullanılarak üretilmiştir.

² Öğretmen, MEB, mndmerve@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1785-2149

³ Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, muhammet.memis@omu.edu.tr, Orcid: 0000-0001- 6037-3958

yardımıyla konu alanları dikkate alınarak ortak bir çatı altında toplanmıştır. Yapılan incelemelerin sonuçlarına göre Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarını kültür aktarımı boyutunda farklı açılardan inceleyen birçok çalışmanın olduğu ve bu çalışmalarda ders kitaplarıyla ilgili bazı sorunlar ve eksiklikler gözlemlendiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarını kültür aktarımı açısından inceleyen çalışmaların bulgularından hareketle mevcut durum ortaya konularak ders kitaplarında güncellenmesi gereken yerler ile ilgili çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Türkçe Öğretim Seti, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe, Kültür Aktarımı, Meta-sentez.

A Meta-Synthesis Study for New Hittite Foreigners on Cultural Transfer in Turkish Course Books

Abstract

Meta-synthesis method, which is a qualitative research method, was used in this study, which was carried out in order to identify and evaluate the findings of academic studies examining Turkish textbooks for New Hittite Foreigners, which is one of the teaching sets frequently used in Turkish teaching to foreigners, and to collect scattered studies under one roof. In the process of determining the data, the document examination technique was used. In the literature search made with the help of keywords, a total of twenty-nine (29) studies were obtained using various databases, including fourteen (14) theses, fourteen (14) articles and one (1) full text of the paper. Studies are determined from purposeful sampling methods according to criteria sampling method. The specified studies are encoded according to the types of studies by subjecting them to content analysis during the analysis phase. Accordingly. T1, T2, T3...for thesis studies, M1, M2, M3... for articles, B1, B2, B3 for papers... code system has been implemented. In this context, objectives of studies examining Turkish textbooks for New Hittite Foreigners in the dimension of cultural transfer, problems, results, proposals, levels discussed, tables and graphs in which many different sets were evaluated in the studies were collected under a common roof. According to the results of the examinations, it was determined that there were many studies that examined Turkish textbooks for New Hittite Foreigners from different angles in terms of cultural transfer and that some problems and deficiencies related to textbooks were observed in these studies. Accordingly, based on the findings of the studies examining Turkish textbooks for New Hittite Foreigners in terms of cultural transfer, the current situation was presented and various suggestions were presented about the places that should be updated in the textbooks.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Turkish Teaching Textbook, Turkish for New Hittite Foreigners, Cultural Transfer, Meta-synthesis.

GİRİŞ

Son yıllarda küreselleşme, uluslararası ilişkiler ve teknoloji alanındaki gelişmelerle birlikte toplumlar arası iletişim de artmıştır. Bu durumun sonucunda insanlar, değişik kültürleri tanıma, kaliteli bir eğitim alma, evlilik, göç, ticari ve ekonomik faktörler vb. nedenlerle farklı toplumlarla etkileşim hâlinde olmuşlar ve yabancı dil öğrenme gereksinimi duymuşlardır. Bu yabancı dillerden biri de Türkçedir. Diğer ülkelerle gerek ekonomik ve ticari etkileşim içinde olunması, Türkiye'nin jeopolitik konumunun getirdiği avantajlar, öğrenci değişim programları, Türkçeyi yurt dışında tanıtan çeşitli organizasyonlar vb. birçok faktör, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve öğrenimine olan ilgiyi artırmıştır. Türkçeye yönelik artan bu ilgiyle birlikte alandaki çalışmalar da yoğunluk kazanmıştır. “Bu alanda yetişen uzmanların sayısı artmış, alana yönelik yapılan akademik çalışmalar nitelik ve nicelik olarak fazlalaşmış, Türkçenin öğretimi için açılan kurumların sayısı da gün geçtikçe çoğalmıştır” (Şen, 2019, s.2). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin gün geçtikçe gelişmesi sonucu olarak yabancılar Türkçe öğretimi için çeşitli öğretim setleri hazırlanmıştır. Bu öğretim setlerinden biri de Ankara TÖMER'in hazırlamış olduğu Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe'dir. Yabancılar Türkçe öğretiminde ders kitapları temel kaynak olarak kullanıldığı için bu alanda hazırlanan bir yayının nitelikli olması son derece önem arz etmektedir.

Dil öğretimi denildiğinde akla dört dil becerisinin öğretimiyle birlikte toplumların geleneklerini göreneklerini, tarihlerini, yaşayış biçimlerini etkileyen kültür faktörü de gelmektedir. Çünkü insanlar ile toplumlar arası iletişimi sağlayan asıl araç olan dil ve dilin anlamlı hâle gelmesine olanak tanıyan kültür değerleri birbirinden ayrılmaz bir bütündür (Albayrak vd., 2012, s.59). “Dil, kültürün aktarıcısı, koruyucusu ve geliştiricisidir. Toplumlar sahip oldukları kültürü, dil vasıtasıyla bugüne yaymakta ve geleceğe taşımaktadır” (Melanlıoğlu, 2008, s.65). “Kültürü oluşturan öğelerin başında dil, din, sanat dalları, tarih, coğrafya, gelenek- görenekler, yemekler, mimari, ahlâki kurallar, hukuk vb gelmektedir” (Demir ve Açık, 2011, s.53). “Kültür toplumu oluşturan kişileri, onları bir arada tutan, birbirine bağlayan dil ve haberleşme süreçlerini, sanatlarını, inançlarını, törelerini hukuk ve yönetim kurumlarını, üretim ve tüketim düzenlerini içine alan bir kavramdır” (Güvenç, 2002, s.14). “Her dil, belli bir toplum içinde kendine özgü bir kültür ve uygarlık çevresinde biçimlenir, işlevini böyle bir çerçeve içinde yerine getirir” (Vardar,1998). Yabancı bir dil öğrenirken yabancı bir kültürü de anlamak gereklidir. Dil ve kültür arasındaki bu yakın ilişki göz önünde bulundurulduğunda kültür aktarımının Türkçenin yabancılar öğretiminde üzerinde durulması gereken bir konu olduğu anlaşılmaktadır. “Kültürümüzün, bilgi ve becerilerimizin gelişmesi, çağın

düşüncesini yakalamamız, ona ayak uydurmamız yahut onun gelişmesine katkıda bulunmamız gibi etkenler yabancı dil öğretiminde kültür olgusunu ve kültürlerarası yaklaşımı zorunlu hâle getirmektedir” (Aktaş ,2007, s.61).

Yabancılara Türkçe öğretiminin; “öğrenenlerin öğrenme amacına bağlı olarak Türkçenin tüm iletişim bağlamlarında kullanılabilmesini sağlamak; Türkçeyi dört temel dil becerisinde etkin olarak kullanabilmelerini sağlamak; Türk kültürünü dil eğitiminin bir parçası olarak öğretmek; öğrenenlerin farklı bir dili konuşan kültürü ile kendi kültürleri arasında karşılaştırma yapabilmelerini ve bu karşılaştırma neticesinde farklılıklara karşı hoşgörü ile bakabilmelerini sağlamak” şeklinde amaçları bulunmaktadır (Memiş, 2020, s.7). Bu amaçların gerçekleştirilmesinde yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplar, önemli bir işleve sahiptir.

Yabancı bir dil öğretilirken kültür aktarımının yapılmadığı durumlarda öğrenilen dilin tam olarak anlaşılması ve öğrenilen dili konuşan kişilerle doğru bir iletişim kurulması çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Bu açıdan dil öğretim sürecinde kullanılan dil öğretim setleri kültür aktarımında önemli roller üstlenmektedir. Bu yüzden öğretim setlerinin aktarılması hedeflenen kültürel öğeler açısından işlevsel olması ve kitaplarda yer verilecek kültürel unsurlar açısından sorunsuz olması gerekmektedir. Sözü edilen durumun kültür aktarımında önemli bir işlevi üstelen Türkçe öğretim setlerinden biri olan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe seti özelindeki görünümü ortaya koymak üzere bu çalışmada ilgili öğretim setini kültür aktarımı özelinde değerlendiren akademik çalışmalar ele alınarak ders kitaplarındaki kültür aktarımına dair veriler meta-sentez yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmaya konu olan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe setini kültür aktarımı boyutunda değerlendiren birçok akademik çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda ders kitaplarının güçlü ve zayıf yönleriyle ilgili verilere dayalı değerlendirmeler yapılmıştır. İlgili değerlendirmeler incelendiğinde, aynı konu alanına ait ve birbirine benzer sonuçlar veren birçok çalışmanın olduğu tespit edilmiştir. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe setini kültür aktarımı özelinde inceleyen çalışmaların bulguları incelendiğinde; ders kitaplarında kültür aktarımı konusunda bazı eksikliklerin bulunduğu ve bu eksikliklerle ilgili tespit edilen sorunlara tek bir kaynak üzerinden erişilemediği görülmüştür. Bu sorunların farklı çalışmalarda dağınık bir biçimde bulunuyor olması, ders kitaplarında yer alan kültür aktarımı ile ilgili eksikliklerin ve sorunların giderilerek kitapların güncelleştirilmesini güçleştirmektedir. Bu noktadaki boşluğu doldurmak amacıyla Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe setini kültür aktarımı boyutunda inceleyen çalışmaların bulgularını inceleyerek bütün çalışmaların verilerinin meta-sentez yöntemiyle bir çatı altında toplanması gerekli görülmüştür. Bu düşünceden hareketle araştırmanın temel problem

cümlesi “*Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim seti özelinde kültür aktarımı ile ilgili yapılmış akademik çalışmaların kapsamı nedir?*” şeklinde belirlenmiştir. Bu problem cümlesinden yola çıkılarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1) Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setini kültür aktarımı boyutunda inceleyen çalışmaların akademik yazı türlerine göre dağılımı nasıldır?
- 2) Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti özelinde kültür aktarımı ile ilgili yapılan çalışmalar, kaç farklı set ile beraber incelenmiştir?
- 3) Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setini kültür aktarımı açısından inceleyen çalışmalarda hangi seviyeler ele alınmıştır?
- 4) Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setini kültür aktarımı boyutunda inceleyen çalışmaların amaçları nedir?
- 5) Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setini kültür aktarımı boyutunda inceleyen çalışmalarda tespit edilen sorunlar nelerdir?
- 6) Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setini kültür aktarımı boyutunda inceleyen çalışmalarda ulaşılan sonuçlar nelerdir?
- 7) Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setini kültür aktarımı boyutunda inceleyen çalışmalarda ulaşılan öneriler nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarını kültür aktarımı açısından inceleyen akademik çalışmaların bulguları üzerine bütüncül bir inceleme yaparak dağınık hâlde bulunan çalışmaları bir araya getirmek amacına yönelik olan bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan meta-sentez kullanılmıştır. “Nitel araştırmalar, verilerin teker teker okunması yoluyla kod ve kategorilere dayalı olarak araştırma sonuçlarının sunulmasını sağlar” (Merriam, 1998, s.58).

Meta-sentez; aynı konu üzerine yapılan araştırmaların tema veya ana şablonlar oluşturarak eleştirel bir bakış açısıyla sentezlenmesi ve yorumlanması veya belli bir alanda yapılmış araştırmaların nitel bir anlayışla benzerlik ve farklılıkların karşılaştırmalı olarak ele alınıp ortaya konulması olarak tanımlanmaktadır (Çalık ve Sözbilir, 2014). Meta-sentez çalışmaları, aynı konunun farklı boyutlarını ele alan çalışmaların ortak ve benzer yönlerinin nitel olarak sentezlenmesi ve örneklendirilmesi bütün çalışmalara ulaşma imkânı olmayan araştırmacılara, öğretmenlere ve karar alıcılara zengin bir başvuru

kaynağı oluşturur (Çalık, Ayas ve Ebenezer, 2005; Ünal, Çalık, Ayas ve Coll, 2006; Ültay ve Çalık, 2012).

Meta-sentez çalışmasının ilk aşamasında bir problem sorusu belirlenmiştir. Çalışmaya yön veren problem sorusu, “*Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim seti özelinde kültür aktarımı ile ilgili yapılmış akademik çalışmaların kapsamı nedir?*” şeklinde belirlenmiştir. Bu aşamada ilgili problem sorusu için yeterli sayıda çalışmaya ulaşabilmek önem arz etmektedir. Bu nedenle meta-sentez çalışmasına dâhil edilebilecek bilimsel araştırmaları tespit etmek için anahtar kelimeler belirlenmiş ve belirli veri tabanlarında tarama yapılarak ulaşılan çalışmalar listelenmiştir. Bu süreçte bulunan çalışmaların kaynakçaları da yeni yayınlara ulaşmak için yol gösterici olmuştur. Araştırma sorusuna yönelik çalışmaların kapsamlı listesi yapıldıktan sonra ise bu çalışmaların hangi kriterlere göre meta-sentez çalışmasına dâhil edileceği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setini inceleyen çalışmalar; niteliklerine, yayın yılına, konu alanlarına, erişebilirlik durumlarına, tam metin olma durumlarına ve araştırma amacına uygunluklarına göre çalışma kapsamına alınmıştır. İlgili nitel çalışmalar belirlenip içeriğinde kullanılan kuram ve yöntemler incelenmiştir. Verilerin analizinde ise Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setini kültür aktarımı boyutunda inceleyen akademik çalışmalar, konu alanlarına göre kategorilendirilmiş ve her çalışmaya bir kod verilmiştir. Her bir konu alanına ait çalışmanın bulguları, tablo ve grafikler yardımıyla ele alınarak elde edilen veriler frekans olarak ifade edilmiştir. Bu bağlamda çalışmaların amaçları, sorunları, sonuçları ve önerileri incelenerek dağınık hâlde bulunan çalışmalar tek bir çatı altında toplanmıştır. Araştırma kapsamına alınan çalışmalar, “Araştırmanın Kapsamı” bölümünde ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Araştırmanın Kapsamı

Tablo 1

Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmalar

Kod	Çalışmanın Adı	Yazar	Yayın Türü	Yıl
T1.	Yabancılar Türkiye Türkçesi Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşımdan Hareketle Metinlerin İncelenmesinde Dikkat Edilecek Noktalar	Ahmet DEMİR	Yüksek Lisans Tezi	2010
T2.	Somut Olmayan Kültürel Miras ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı	Can AKÇAOĞLU	Yüksek Lisans Tezi	2017

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Kültür Aktarımı ile İlgili...

T3.	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan “Yeni Hitit” Ders Kitabının Dört Temel Dil Becerisi ve Kültür Açısından İncelenmesi	Cenan İŞÇİ		Yüksek Lisans Tezi	2012
T4.	Kültürlerarası İletişim Kapsamında Yabancı Dil Öğretim Yolu ile Kültür Aktarımı ve Duyarlılık Kazanımı: Örnek Kitap İncelemesi	Didar GÜLEN	ÖZYURT	Yüksek Lisans Tezi	2019
T5.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı: Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı: (A1-A2 Düzeyi)	Esra SAYİD AÇIKGÖZ		Yüksek Lisans Tezi	2018
T6.	Yabancılara Türkçe Öğretiminde Faydalanılan Kitapların Kültürel Unsurların Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi	Fatma BAYRAKTAR	Burcu	Yüksek Lisans Tezi	2015
T7.	Yetişkinlere Yönelik Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Yazınsal Metinlerle Kültür Aktarımı	Funda KESKİN		Yüksek Lisans Tezi	2010
T8.	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanında Hazırlanan Kitap Setlerinde Yer Alan Değerler Üzerine Bir İnceleme	Hasan AKSOY		Yüksek Lisans Tezi	2015
T9.	Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kullanılan Kitaplarda Kültür Aktarımı	Mehmet ERTUĞRUL		Yüksek Lisans Tezi	2015
T10.	Hitit Ders Kitapları Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış	Nilüfer ÜLKER		Yüksek Lisans Tezi	2007
T11.	Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinlerde Değer Aktarımı Referanslarının Yeri	Oğuzhan KARAKUŞ		Yüksek Lisans Tezi	2018
T12.	Yeni Hitit Dil Öğretim Seti ile Yedi İklim Dil Öğretim Setinin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Aktarımı Açısından Karşılaştırılması	Pelin SEVER		Yüksek Lisans Tezi	2019
T13.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Kültürlerarası İletişim Yetisi Kazandırma Amaçlı Karikatür Kullanımı	Pınar ÖZKAN	AYTEKİN	Yüksek Lisans Tezi	2009

Nebahat Merve HİMOĞLU & Muhammet MEMİŞ

T14.	Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımının Başka Bir Boyutu: Ders Kitaplarının Cinsiyet Tercihi Açısından İncelenmesi	Zehra Gülle	Yüksek Lisans Tezi	2019
M1.	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler	Ahmet DEMİR	Makale	2011
M2.	Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımının Başka Bir Boyutu: Ders Kitaplarının Cinsiyet Tercihi Açısından İncelenmesi	Erhan YEŞİLYURT Zehra GÜLLE	Makale	2019
M3.	Nasreddin Hoca Fıkralarının Yabancılara Türkçe Öğretimi Bakımından Değeri	M.Eyyüp SALLABAŞ- Talha GÖKTENTÜRK	Makale	2018
M4.	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı	Fatih YILMAZ	Makale	2012
M5.	Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setindeki Görsellerde Kültür Aktarımı	Fatih YILMAZ	Makale	2015
M6.	Yabancı Dil Türkçe Ders Kitaplarında Kültürel Öğelerin Yeri	Güliden TÜM-Özlem SARKMAZ	Makale	2012
M7.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten “Yabancı Dilim Türkçe” Ve “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe” Ders Kitaplarında Türk İmgesi	İbrahim AKIŞ- Başak AKSOY	Makale	2012
M8.	Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültürel Öğeler (A2 Düzeyi)	Kelime ERDAL- İzemDAĞDEVİREN- Okan GÖKHAN- Hasan Hüseyin ŞEN- Esra ŞENAY	Makale	2018
M9.	Yabancılar İçin İngilizce ve Türkçe Ders Kitaplarındaki Kültürel İçeriklerin Karşılaştırması	Meliha R. ŞİMŞEK	Makale	2018
M10.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarının Kültürel İçeriğinin Üç Çevre Modeline Göre Çözümlemesi	Meliha R. ŞİMŞEK- Esin DÜNDAR	Makale	2015
M11.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Şiir Etkinliklerinin Kültürel İşlevi	Özge SEÇKİN POLAT- Şükran DİLİDÜZGÜN	Makale	2015
M12.	Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabının Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi	Semra BAYRAKTAR	Makale	2015
M13.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi A1 ve A2 Düzeyi Ders Kitaplarının	Kelime ERDAL- Aise SAİTOGLU-	Makale	2019

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Kültür Aktarımı ile İlgili...

Tanınmış İncelenmesi	Kişiler	Açısından	Emine KOYUNCU Gülşah GÖLEN Kübra Nur ÜNLÜSOY Raziye DEVECİ Rümeysa COŞKUN Sıla Türkey YAVUZEL Tarık UÇAR			
M14.	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimini Hedefleyen Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı		Celile Eren ÖKTEN Suzan KAVANOZ	Makale		2014
B1.	Yabancılar Ders/Çalışma Kültürlerarası İncelenmesi	Türkçe Öğretimi Kitaplarının Deneyim Bağlamında	Demet GÜLÇİÇEK ESEN Hatice YURTSEVEN YILMAZ	Bildiri		2016

Verilerin Toplanması

Meta-sentez çalışmasına dâhil edilecek çalışmalar belirlenirken doküman incelemesi yönteminden yararlanılmıştır. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarını kültür aktarımı konusunda inceleyen makaleler, bildiriler, yüksek lisans ve doktora tezlerine ulaşabilmek amacıyla; Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi, TUBİTAK ULAKBİM, Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi, Dergipark, Google Scholar, Researchgate Google Akademik arama motoru veri tabanlarına; *yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*, *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi*, *Türkçe öğretim seti*, *Yeni Hitit yabancılar için Türkçe*, *kültür aktarımı* ve *meta-sentez* anahtar kelimeleri yazılarak 2021 yılı öncesinde yapılan bilimsel çalışmalar listelenmiştir. Anahtar kelimeler yardımıyla bulunan bilimsel çalışmaların başlıkları ve özetleri incelenmiş ve meta-sentez çalışmasının amacına hizmet edebilecek olanlar seçilmiştir. Buna göre araştırmanın konusuna ve amacına uygun on dört (14) tez, on dört (14) makale ve bir (1) bildiri olmak üzere toplam yirmi dokuz (29) akademik çalışma değerlendirme kapsamına alınmıştır.

Araştırma kapsamındaki çalışmalar belirlenirken örneklemin amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Çalışmada ölçütler belirlenirken;

1. Araştırma kapsamında Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarını kültür aktarımı boyutunda inceleyen çalışmaların olması,

2. Çalışmaların erişime açık olması,
3. Çalışmaların tam metinlerine ulaşılabilmesi,
4. Tez ve makalelerin “yabancılara Türkçe, yabancı dil olarak Türkçe, kültür, kültür aktarımı” kelimelerini içermesi,
5. Çalışmaların 2021 ve daha önce yayınlanmış olması göz önünde bulundurulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmaya dâhil edilen on dört (14) tez, on dört (14) makale ve bir (1) bildiri, içerik analizine tabii tutularak çalışma türlerine göre kodlanmıştır Buna göre; tez çalışmaları için T1, T2, T3..., makaleler için M1, M2, M3..., bildiriler için B1, B2, B3...kod sistemi uygulanmıştır. Kodlama işleminden sonra, çalışmalar arasında karşılaştırmalar yapmak üzere birbiriyle benzer olan çalışmalar konu alanları ve frekans değerleri baz alınarak tablolar hâlinde sunulmuştur. Kategorilere ayrılan çalışmalar “amaçlar, sorunlar, sonuçlar ve öneriler bağlamında incelenmiştir. Ayrıca birden fazla öğretim setinin bir arada incelendiği çalışmalar ve bu setlerin ele alındığı seviyeler tablo ve grafikler kullanılarak gösterilmiştir. İçerik analizinde incelenen verilerin tablolaştırılmasında frekans değerleri dikkate alınmıştır. Bu meta-sentez çalışmasının verilerinin geçerliği ve güvenilirliği, araştırmaya dâhil edilen çalışmaların geçerliliğine ve güvenilirliğine dayanmaktadır.

BULGULAR VE YORUM

Tablo 2

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setini Kültür Aktarımı Açısından İnceleyen Çalışmaların Türlerine İlişkin Veriler

Tür	f
Tez	14
Makale	14
Bildiri	1

Yapılan taramaların sonucunda Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim setini kültür aktarımı açısından inceleyen on dört (14) teze on dört (14) makaleye ve bir (1) bildiriye ulaşılmıştır. Tablo 2'ye bakıldığında değerlendirme kapsamına alınan tez sayısının makale sayısı ile eşit olduğu görülmektedir.

Tablo 3

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setini Kültür Aktarımı Açısından İnceleyen Çalışmaların Kaç Farklı Türkçe Öğretim Setiyle Birlikte Değerlendirildiğine İlişkin Veriler

Kategoriler	Makale-Tez No	f
<i>Tek bir setin incelendiği çalışmalar</i>	M4, M5, M6, M10, M12, T3, T5, T10, T13, B1	10
<i>İki setin karşılaştırıldığı çalışmalar</i>	M7, M9, T2, T9, T12	5
<i>Üç setin karşılaştırıldığı çalışmalar</i>	M1, T1, T4, T7, T8, T11,	6
<i>Dört setin karşılaştırıldığı çalışmalar</i>	M2, M3, M13, T6, T14	5
<i>Beş setin karşılaştırıldığı çalışmalar</i>	M5, M6, T4 M11	3
<i>Altı ve daha fazla setin karşılaştırıldığı çalışmalar</i>		1

Tablo 3'e bakıldığında Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe setinin kültür aktarımı açısından birden fazla setle karşılaştırılarak incelendiği görülmektedir. Bu çalışmalardan on (10) tanesi sadece Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarını ele almaktadır. Bunun yanında iki setin karşılaştırılarak incelendiği beş (5), üç setin karşılaştırılarak incelendiği altı (6), dört setin karşılaştırılarak incelendiği beş (5), beş setin karşılaştırılarak incelendiği üç (3), altı veya daha fazla setin karşılaştırılarak incelendiği bir (1) çalışmaya ulaşılmıştır. Tablo 3'teki verilere göre, yalnızca Yeni Hitit setinin ele alındığı çalışmaların yoğunlukta olduğu görülürken en az ise altı (6) veya altıdan daha fazla set ile inceleme yapıldığı belirlenmiştir. Bunu, set sayısı arttıkça incelenmesi gereken verinin artması durumuyla açıklayabiliriz. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti ile birlikte en fazla karşılaştırılan setler İstanbul, Gazi, Yedi İklim'dir. Tablo 3'e bakıldığında karşılaştırma yapılan set sayılarında dengeli bir dağılım olmadığı görülmektedir.

Tablo 4

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setini Kültür Aktarımı Açısından İnceleyen Çalışmalarda Ele Alınan Seviyelere İlişkin Veriler

Seviyeler	Makale-Tez No	f
A1	M2, T14	2
A2	M8	1
A1-A2	M12, M13, M14, T5	4
B1	T3	1
B2-C1	M9, M10	2
A1- A2- B1- B2- C1	M1, M3, M4, M5, M6, M7, M11, T1, T2, T4, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, B1	19

Tabloya 4' e bakıldığında A1 düzeyinde iki (2), A2 düzeyinde bir (1), A1-A2 düzeyinde dört (4), B1 düzeyinde bir (1), B2-C1 düzeyinde iki (2), A1-A2-B1-B2-C1+ düzeyinde ise on dokuz (19) çalışmanın ele alındığı görülmektedir. Tablo 4'ün frekansı baz alındığında; Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe setini A1-A2-B1-B2-C1+ seviyesinde inceleyen çalışmaların yoğunlukta olduğu görülmektedir. Bunu temel seviye olan A1-A2 düzeyi izlemektedir. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setini kültür aktarımı açısından inceleyen çalışmalarda her seviyenin ele alındığı görülmekle birlikte seviyelerin dağılımında bir denge olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setini Kültür Aktarımı Boyutundan İnceleyen Çalışmaların Amaçlarına İlişkin Veriler

Amaç	Makale-Tez No	f
<i>Kültürel öğeleri tespit etmek ve incelemek</i>	M1, M4, M6, M7, M8, M9, M12, M13, M14, T1, T2, T3, T4, T5, T6, T9, T10, T12, B1	11
<i>Görselleri kültür aktarımı açısından değerlendirmek</i>	M5, M13, T2, T4	4
<i>Yazınsal metin türlerini kültür aktarımı açısından ele almak</i>	T7, M3, M11	3
<i>Ders kitaplarını cinsiyet tercihi açısından analiz etmek</i>	M2, T14	2
<i>Metinlerindeki değerleri tasnif etmek ve açıklamak</i>	T8, T11	2
<i>Kültürlerarası iletişim yetisi kazandırma amaçlı karikatür kullanımını incelemek</i>	T13	1
<i>Ders kitaplarının kültürel içeriği üç çevre modeline göre çözümlemek</i>	M10	1

Tablo 5 incelendiğinde Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim seti özelinde kültür aktarımı ile ilgili yapılmış akademik çalışmaların amaçlarının sıralandığı görülmektedir. Kültür aktarımı konu alan yirmi dokuz (29) çalışma, amaçlarına göre yedi (7) başlık altında ele alınmıştır. Bu amaçlar; ders kitaplarındaki kültürel öğeleri tespit etmek, ders kitaplarındaki görselleri kültür aktarımı açısından değerlendirmek, ders kitaplarında kullanılan yazınsal metin türlerini kültür aktarımı açısından ele almak, ders kitaplarını cinsiyet tercihi açısından analiz etmek, metinlerde yer verilen değerleri tasnif etmek, ders kitaplarında kültürlerarası iletişim yetisi kazandırmada karikatür kullanımını incelemek, ders kitaplarındaki kültürel içerikleri üç çevre modeline göre

çözümlemektir. Kültür aktarımı konu başlığının amaçlarının frekanslarına bakıldığında bu alandaki incelemelerin çoğunun ders kitaplarındaki kültürel öğeleri tespit etmek amacıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. M13, T2, T4 kodlu çalışmaların kapsamı daha geniş olduğu için birden fazla kategoride de yer almaktadır.

Tablo 6

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setini Kültür Aktarımı Boyutundan İnceleyen Çalışmaların Sorunlarına İlişkin Veriler

Sorun	Makale-Tez No	f
<i>Kültürel öğelerin ünitelere, seviyelere ve beceri alanlarına dengeli dağıtılmaması</i>	M6, M7, M9, T3, T9, T10, T12, B1	8
<i>Hedef ve kaynak kültür unsurları oranlarında dengesizlik olması</i>	M4, M8, M10, M12 M13, T5	6
<i>Kültürel unsurların yetersiz ve özensiz olması</i>	T4, T5, T6	3
<i>Metinlerin kültür aktarımında yetersiz kalması</i>	M1, T1, T7	3
<i>Kültür aktarımında cinsiyet tercihinin dengeli olmaması</i>	M2, T14	2
<i>Değer öğretiminin yetersiz olması</i>	T8, T11	2
<i>Görsel öğelerin kültürel unsurları desteklememesi</i>	M5, M13	2
<i>Ders kitaplarında Türk halk edebiyatı unsurlarının yetersiz olması</i>	M3	1
<i>Şiir türünün ders kitaplarında çok fazla yer almaması</i>	M11	1
<i>Somut olmayan kültürel miras ile ilgili unsurların yetersiz kalması</i>	T2	1
<i>Kültürlerarası iletişim yetisi kazandırma amaçlı mizah ve karikatür kullanımının yetersiz olması</i>	T13	1

Tablo 6'da kültür aktarımını ele alan toplam yirmi dokuz (29) çalışma on bir (11) sorun başlığında sınıflandırılmıştır. Tablo 6'nın frekansına bakıldığında, en sık karşılaşılan sorunun, ders kitaplarındaki kültürel öğelerin ünitelere, seviyelere ve beceri alanlarına dengeli dağıtılmaması olduğu görülmektedir. Bu sorunu, hedef ve kaynak kültür unsurları oranlarında dengesizlik olması, kültürel unsurların aktarımına yeterli ve planlı bir şekilde yer verilmemesi ve ders kitaplarındaki metinlerin kültür aktarımında yetersiz kalması izlenmektedir. M13, T5 kodlu çalışmalar birden fazla sorun teşkil ettiği için iki başlıkta da ele alınmıştır.

Tablo 7

Yeni Hitit Setini Kültür Aktarımı Özelinde İnceleyen Çalışmaların Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Sonuçlar	Makale-Tez No	f
<i>Kültürel unsurların dağılımı</i>	M1, M3 M6, M13, M14, T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T9, T11, T12	15
<i>Hedef ve kaynak kültür unsurlarının durumu</i>	M4, M7, M8, M9, M10, M12, T3, T10, B1	9
<i>Metinlerdeki cinsiyet dağılımı</i>	M2, T14	2
<i>Kültürel işlev olarak yazınsal metin türlerinin dağılımı</i>	M11, T7	2
<i>Görsellerin kültür aktarımındaki niteliği</i>	M5	1
<i>Kültür aktarımında karikatür kullanımı</i>	T13	1

Tablo 7 incelendiğinde Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim seti özelinde kültür aktarımı ile ilgili yapılmış yirmi dokuz (29) akademik çalışmanın sonuçlarının altı (6) başlık altında sıklık derecelerine göre sıralandığı görülmektedir. Buna göre; ders kitaplarındaki kültürel unsurların dağılımını inceleyen on beş (15), hedef ve kaynak kültür unsurlarının durumunu inceleyen dokuz (9), ders kitaplarındaki cinsiyet tercihi dağılımını inceleyen iki (2), kültürel işlev olarak ders kitaplarındaki yazınsal metin türlerini inceleyen iki (2), görsellerin kültür aktarımındaki niteliğini inceleyen bir (1), ders kitaplarındaki karikatür kullanım durumunu inceleyen bir (1) çalışmanın sonuçları değerlendirilmiştir. Tablo 7'deki verilere bakıldığında kültürel unsurların dağılımını ele alan çalışmaların ağırlıkta olduğu anlaşılmaktadır.

Kültürel unsurların Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarına dağılımını inceleyen çalışmaların sonuçlarına bakıldığında,

- M1 kodlu çalışmada, ders kitaplarında günlük yaşamla ilgili kültürel unsurlara pek fazla yer verilmediği, yer alan kültürel unsurların da atasözleri ve deyimlerle sınırlandırıldığı, kültürel unsurlarımızdan hangilerinin öncelikli olarak verilmesi ve ne kadar verilmesi gerektiği konusunda bir ölçütün olmadığı,

- M3 kodlu çalışmada Türk halk edebiyatından gelen kültür ürünlerinin ders kitaplarındaki yerinin yetersiz olduğu ve Yeni Hitit Türkçe öğretim setlerinde Nasreddin Hoca fıkralarına hiç yer verilmediği,

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Kültür Aktarımı ile İlgili...

•M6 ve T5 kodlu çalışmada, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarının Türk kültürünü aktarmada başarı sağlayabilecek özelliklere sahip olsa da kitaplardaki kültür öğelerinin dağılımının dengeli olmadığı,

•M13 kodlu çalışmada, ders kitaplarında Türk ve Dünya tarihi için önemli kişilerin, sinema ve tiyatro sanatçılarının, müzisyenlerin, şair ve yazarların, sporcuların yer aldığı fakat bunun daha da çeşitlendirilmesi gerektiği,

•M14 kodlu çalışmada, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında kültürlerarası yetkinliği destekleyici toplum dilbilim, anlabilim, edimbilim gibi çalışmaların göz ardı edildiği ve kitaplarda sunulan Türk kültürüne ait öğelerin kültürlerarası öğrenmeyi desteklemede yetersiz kaldığı,

•T1 ve T3 kodlu çalışmada ders kitaplarındaki metinlerin kültür aktarımı için yetersiz olduğu,

•T2 kodlu çalışmada somut olmayan kültürel miras unsurlarının nicel olarak yetersiz olduğu,

•T4 ve T6 kodlu çalışmada temel ve alt öğeler açısından kültürel aktarım bilgi içeriklerinin hem tür hem de içerik olarak yetersiz kaldığı,

•T8, T11 kodlu çalışmalara bakıldığında Yeni Hitit ders kitaplarında seviye arttıkça değerlere daha çok yer verildiği ve düzeylere göre dengeli bir dağılımın olmadığı,

•T9 kodlu çalışmada; Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında Âşık Veysel, Can Yücel gibi önemli şahsiyetlere ve Türkiye'deki tarihî ve turistik yerlere yer verildiği, bununla birlikte Türk halk müziğinin ve zeybek, horon, halay gibi halk oyunlarının kitaplarda yeterli düzeyde yer almadığı,

•T12 kodlu çalışmada ise seviye arttıkça Türk kültürüne ait öğelerin sayısının azaldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ders kitaplarındaki kültürel aktarım boyutunda hedef ve kaynak kültür unsurlarının durumunu inceleyen çalışmalara bakıldığında,

•M4 kodlu çalışmada Yeni Hitit serisi ders kitaplarında hedef kültür olan Türk kültürünün öğrencilere farklı yönleriyle sunulduğu birçok öge içerdiği ve bu şekilde Türk kültürünü aktarmada başarı sağlayabilecek nitelikte olduğu fakat kaynak kültür hakkında bilgi verilmediği,

•M7 kodlu çalışmada Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında birçok konu alanında olumlu bir Türk imgesi yaratılmışken gerçekte bağdaşmayan ve eksik kalan anlatımların yer aldığı,

•T10 ve M8 kodlu çalışmada, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarının konu, metin, alıştırma ve görsel ögeler açısından öğrencileri hedef kültürle ilgili fazlasıyla bilgilendirdiği ve böylelikle Türk kültürünü aktarmada başarılı olduğu fakat ders kitaplarında kaynak kültüre yeterince yer verilmediği,

•M9 kodlu çalışmada yabancılar için İngilizce ve Türkçe ders kitapları karşılaştırılmış ve iki seride de kültürel ögelerin ait olduğu kültürel bağlama ve boyutlara göre dengesiz dağılım gösterdiği ve yüzeysel sunulduğu, uygulamalar ve toplulukların çoğunlukla hedef kültürü yansıttığı ve kaynak kültürler içinde Batılı olmayanların edilginleştirilmesi yüzünden çok uluslu okuyucuların yerel kültürlerinin ihmal edildiği,

•M10 kodlu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe ders kitabında kültürel temsil üstünlüğünün genişleyen çevredeki yabancı kültürler ve iç çevredeki Türk kültürü tarafından paylaşıldığı ve dış çevredeki Türki toplumların kültürlerine önem verilmediği,

•M12 kodlu çalışmada kültürün ortak, yani evrensel ölçekte benzerliklere dayanan yanının ön plana çıkarıldığı, buna karşın toplumumuza ait kültürel unsurlara yeterince yer verilmediği,

•T3 kodlu çalışmada hedef kültür ve diğer kültürler arasında karşılaştırma yapmaya yönelik etkinliklere az rastlanıldığı,

•B1 kodlu çalışmada kitapların farklı kültürlere ilişkin farkındalık uyandırdığı, hedef dilin kültürüne ait yeni bilgiler verdiği ancak bunların yeterli olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ders kitaplarının Türk kültürünün sahip olduğu cinsiyet tercihi açısından inceleyen çalışmalara bakıldığında,

•M2 ve T14 kodlu çalışmada, ders kitaplarının tamamında erkeklerin çalışma ortamlarında kadınlardan daha fazla bulunduğu, kadına mekân olarak evde erkeklerden daha fazla yer verildiği, kadının en sık yemek pişirmek, temizlik yapmak, alışveriş yapmak, çocukla ilgilenmek gibi eylemlerle ev içi ve aile hayatında ön plana çıktığı, erkeklerin ise maddi sorumluluğu taşımak gibi eylemlerle ön plana çıktığı, erkeklerin iş hayatında güç ve emek gerektiren mesleklere yönelik eylemlerde, kadınların ise insan ilişkilerinde bulunmayı, yardım etmeyi ve sosyal olmayı gerektiren eylemlerde bulunduğu, kitaplardaki meslek çeşitliliğinin erkeklerde kadınlara göre daha fazla olduğu istisna olarak Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe ders kitabında dadılık mesleğinin bir erkek tarafından, taksiciliğın ise bir kadın tarafından temsil edildiği tespit edilmiştir.

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Kültür Aktarımı ile İlgili...

Ders kitaplarındaki yazınsal metinlerle kültür aktarımı konusunu ele alan çalışmalara bakıldığında,

•T7 kodlu çalışmada, kullanmalık metinlerin daha çok temel düzeyde yer aldığı, düzey ilerledikçe bu metinlerin azaldığı, daha çok bilgilendirici ve yazınsal metinlere yer verildiği, yazınsal ve bilgilendirici metinlerin düzey yükseldikçe kullanım oranlarının arttığı fakat yazınsal metinlerin bilgilendirici metinler kadar ders kitaplarında yer almadığı,

•M11 kodlu çalışmada Yeni Hitit ders kitapları, yazınsal metin türlerinden biri olan şiir türü açısından değerlendirilmiş ve şiirin kültür aktarımı kapsamında ve güdüleyici potansiyeli ile iyi bir materyal olduğu görüşüne varılmıştır. Bu incelemelerin sonucunda şiir türünün yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında çok yer almadığı, şiirin kültür aktarımı boyutunda ise yalnızca ileri düzeyde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Ders kitaplarındaki değer aktarımı ilgili çalışmalara bakıldığında,

•T8 ve T11 kodlu çalışmalar incelendiğinde, Yeni Hitit setinde seviye arttıkça değerlere daha çok yer verildiği, seviye arttıkça değer sayısının artmasının Yeni Hitit setinin Avrupa Dil Seviyesi kriterlerine uygun olduğu anlamına geldiği fakat değer kullanımının düzeylere göre dengeli bir dağılım göstermediği ve değer kazanımlarının yeterli olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ders kitaplarındaki görsellerin kültür aktarımındaki yeri ve karikatür kullanım durumunu ele alan çalışmalara bakıldığında;

•M5 kodlu çalışmada görsellerin hedef ve kaynak kültürü aktarma konusunda başarılı olduğu, kültürlerarası benzerlik ve farklılıkları yansıtabildiği ve Türk kültürüne karşı öğrencilerde ön yargı oluşturmadığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

•T13 kodlu çalışmada Yeni Hitit ders kitaplarında, karikatür kullanımına dair örneklerin az da olsa var olduğu fakat, karikatür gibi kaynakların genel olarak bilgi amaçlı kullanıldığı tespit edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim seti özelinde kültür aktarımı ile ilgili yapılmış on dört (14) tez, on dört (14) makale ve bir (1) bildiri toplam yirmi dokuz (29) akademik çalışma, araştırma kapsamında değerlendirilmiştir. Bu çalışmalar arasından dokuz (9) çalışmada sadece Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitapları ele alınırken geriye kalan yirmi (20) çalışmada ise Yeni Hitit

Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti ile diğer Türkçe öğretim setleri karşılaştırılarak incelenmiştir. Böylece Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarının diğer Türkçe öğretim kitaplarıyla karşılaştırılması, Türkçe öğretim setleriyle ilgili genel bir değerlendirme yapılmasına olanak sağlamıştır. Yabancılar İçin Türkçe öğretiminde sıklıkla kullanılan Yeni Hitit setini kültür aktarımı konusunda inceleyen toplam yirmi dokuz (29) çalışmanın yapılmış olması, araştırmacıların kültür aktarımının dil öğretimindeki yerine verdikleri önemini göstermesi açısından anlamlıdır. Çünkü ders kitapları; öğrencilerin Türk halkının yaşam tarzları, değerleri, tutumları, hukuk sistemi, gelenek ve görenekleri, inanç sistemi ve sanat anlayışı ile ilgili bilgi sunduğu için ders kitaplarında yer alan kültür aktarımı konusundaki herhangi bir eksiklik ya da problem, yabancı öğrencilerin Türk kültürünü öğrenmelerini olumsuz yönde etkileme potansiyeline sahiptir.

Türk dilinin ve Türk kültürünün yabancılar öğretiminde kullanılan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarındaki eksikliklerin giderilerek kitapların iyileştirilebilmesi için öncelikle ilgili eksiklik ve sorunların tespit edilmesi, tespit edilmiş olanların da bir bütün hâlinde bir çalışma altında bir araya getirilmesi önem arz etmektedir. Bu açıdan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitapları ile ilgili yapılan çalışmaların meta-sentezi, genel sonuçlara ulaşmak adına bu alanda çalışma yapmak isteyen eğitimcilere yol göstermesi ve zaman tasarrufu sağlaması açısından işlevsel olacaktır. Ayrıca Yeni Hitit setini ele alan çalışmaların bir bütün hâlinde sunulmasının ders kitaplarının geliştirilmesinde, güncellenmesinde ve gelecekte hazırlanacak olan kitapların oluşturulmasında da alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu gerekçeler ile yabancılar Türkçe öğretiminde kültür aktarımında temel materyal olarak kullanılan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarını kültür aktarımı açısından inceleyen bilimsel çalışmalardaki kültürel öğelerin durumu değerlendirilerek bu çalışmalar tek bir çalışma altında toplanmış ve bütüncül bir bakış açısı sunulmuştur. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe setini ele alan bilimsel çalışmaların bulgularının meta-sentez yöntemiyle bütünleştirilerek ele alınmasının ileride yapılacak akademik çalışmalar için kılavuzluk edebileceği öngörülmüştür. Bu doğrultuda gerçekleştirilen bu çalışmada ulaşılan sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarını, kültür aktarımı konu alanı başlığı altında ele alan çalışmaların amaçlarına yönelik bir inceleme yapıldığında; çalışmaların *“kitaplardaki kültürel öğeleri tespit etmek ve incelemek, görselleri kültür aktarımı açısından değerlendirmek, yazınsal metin türlerini kültür aktarımı açısından ele almak, ders kitaplarını cinsiyet tercihi açısından analiz etmek, metinlerdeki değerleri tasnif etmek ve açıklamak, kültürlerarası iletişim yetisi kazandırma amaçlı karikatür kullanımını incelemek,*

ders kitaplarının kültürel içeriği üç çevre modeline göre çözümlenmek” gibi amaçlarla gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Yapılan çalışmaların amaçlarına bakıldığında daha çok ders kitaplarındaki kültürel öğeleri incelemeye yönelik çalışmaların yoğunlukta olduğu (11) görülmüştür.

Yapılan çalışmaların sonuçları incelendiğinde, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında kültürel unsurların varlığının yetersiz olduğu, seviyelere dengeli dağılmadığı ve seviyelere göre öğretilmesi gereken kültürel unsurların varlığının değiştiği (Tüm ve Sarkmaz, 2012; Said Açıkgöz, 2018) , kitaplar arasında kültürel unsurlarımızdan hangilerinin öncelikli olarak verilmesi ve ne kadar verilmesi gerektiği konusunda bir ölçütün olmadığı (Demir ve Açıkgöz, 2011; Said Açıkgöz, 2018), hedef kültür olan Türk kültürünün öğrencilere farklı yönleriyle sunulduğu, bunun yanında kaynak kültür ve evrensel kültür öğelerine gerektiği kadar yer verilmediği (Yılmaz, 2012; Ülker, 2007; Erdal vd., 2018; Said Açıkgöz, 2018), Türk kültürüne ait öğelerin kültürlerarası öğrenmeyi desteklemede yetersiz kaldığı (İşçi, 2012), kitaplarda dilbilgisi ve sözcük bilgisi öğretiminin ön plâna çıkarıldığı (Ökten ve Kavanoz, 2014), ders kitaplarının Türk kültürüne ait geleneksel cinsiyet anlayışını yansıttığı, nadir olsa da cinsiyet kalıplarının dışına çıkan örnekler de yer verildiği, toplumun geçmişten getirmiş olduğu geleneksel anlayışla kadın ve erkeğe yüklenen kalıplaşmış rollerin etkisinin hâlâ devam ettiği (Yeşilyurt ve Güllü, 2019), kitaplarda genellikle bilgilendirici metinler kullanıldığı ve kültür aktarımı bağlamında yazınsal metin türü olarak şiir çalışmalarının diğer yazınsal türlere göre geri planda bırakıldığı (Seçkin Polat ve Dilidüzgün, 2015), Türk halk edebiyatından gelen kültür ürünlerinin ders kitaplarındaki yerinin yetersiz olduğu, ders kitaplarında kullanılan Nasrettin Hoca fıkraları, somut olmayan miras unsurları ve karikatür kullanımının yetersiz olduğu (Sallabaş ve Göktentürk, 2018 ; Aytekin Özkan, 2009), değer aktarımı referanslarının boyutsal olarak dengeli dağılmadığı ve belirli referansların üzerinde durulduğu (Aksoy, 2015; Karakuş, 2018), ders kitaplarındaki görsellerin ve Türk imgesinin ise kültürü başarılı bir şekilde yansıttığı (Akış ve Aksoy, 2012; Yılmaz, 2015) sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu verilere göre; Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında, *“kültürel unsurların yetersiz kullanılması, kültür öğelerinin seviyelere göre dengeli bir dağılım göstermemesi, kaynak ve evrensel kültür öğelerine yeterli önemin verilmemesi ve toplumsal yaşamın bütünüünün yansıtılmaması”* kültür aktarımı konusunda en sık karşılaşılan sorunların başında gelmektedir. Bu sonuçlardan hareketle Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarının kültür aktarımı konusunda eksiklerinin olduğu ve ders kitaplarındaki kültürel unsurların tekrar gözden geçirilmesi gerektiği söylenebilir.

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarını kültür aktarımı boyutunda inceleyen çalışmalarda; kültürel unsurların dağılımı, hedef ve kaynak kültür unsurlarının durumu, metinlerdeki cinsiyet tercihi durumu, yazınsal metin türlerinin kullanımı, görsellerin kültür aktarımındaki yeri ve kültür aktarımında karikatür kullanım durumuna yönelik öneriler sunulmuştur. Çalışmaların sonuçlarından elde edilen bulgulara bakıldığında, Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarının kültürel, temel ve alt öğelerinin aktarımı açısından konu ve bilgi içeriklerini belirleyecek olan bir kültürel aktarım konu ve bilgi-içerik çerçeve planının oluşturularak kültür aktarımının etkinliklerle desteklenmesinin (Bayraktar, 2015), Türk kültürüne ait unsurların çeşitlendirilmesi ve titizlikle seçilmesinin (Ülker, 2007; Karakuş, 2018; Sever, 2019), somut olmayan kültürel miras ile ilgili unsurların nicel olarak artırılmasının (Akcaoğlu, 2017), görseller ve metinler kültürün sahip olduğu cinsiyetçi anlayışla oluşturulurken daha hassas ve nesnel davranılmasının (Yeşilyurt ve Güllü, 2019), kitaplardaki görsellerin, metinlerin ve etkinliklerin hedef kültürün yanında kaynak kültürle de karşılaştırma yapmaya olanak sağlayacak şekilde düzenlenmesinin (Yılmaz, 2015; İşçi, 2012; Ülker, 2007; Karakuş, 2018; Said Açıkgöz, 2018), hedef dile yer verirken toplumsal kurallar, söz eylemler ve deyimler gibi dilin iletişim boyutunu oluşturan etkinliklere de yer verilmesinin (Tüm ve Sarkmaz, 2012), değerlerle ilgili kazanımların artırılmasının (Aksoy, 2015; Karakuş, 2018), Türkiye'nin farklı şehirleri ve tarihi doğal güzellikleri ders kitaplarına konu olmasının ve görsellerde yer alan yerlerin nerede olduğunun mutlaka belirtilmesinin (Erdal vd., 2018), yabancı dil olarak Türkçe derslerinde yazınsal metinlerin kullanımının artırılması ve şiirin geri planda bırakılmamasının (Seçkin Polat ve Dilidüzgün, 2015), toplumsal yaşamın bütünüünün yansıtılmasının ve kültürel öğeler verilirken toplumsal yaşamda var olan durumların tarafsız bir yaklaşımla olumlu-olumsuz yönleriyle, gerçekte olduğu gibi yansıtılmasının (Bayraktar, 2015), Türkçe öğretmek için hazırlanan ders kitaplarında Türk kültürünü temsil eden sanatçılara, Türk bilim insanlarına ve Mustafa Kemal Atatürk'e ilişkin bilgiler verilmesinin ve bu bilgilerin görsellerle desteklenmesinin bunun yanında farklı uluslardan tanınmış kişilere de yer verilmesinin (Erdal vd., 2019), geleneklerden söz edilmesinin ve geleneklerden söz edilirken şu anda yaşatılan sünnet düğünü, kına gecesi, asker uğurlama, bayram kutlamaları gibi özel günlerde yapılan ritüellere yer verilmesinin (Demir, 2010), kültür aktarımı boyutunda ders kitaplarında Nasrettin Hoca fıkralarının ve karikatür kullanımının artırılmasının (Sallabaş ve Göktentürk, 2018 ; Aytekin Özkan, 2009) önerildiği tespit edilmiştir. Bu önerilerin ders kitaplarının iyileştirilmesine ve eksikliklerin giderilmesi konusunda alan yazında çalışma yapacak kişiler için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Türk dili ile birlikte Türk kültürünün tanıtılması, Türkçe öğretiminin güncel ve gerçek amaçlarından biridir (Memiş, 2021:8). Kültür, insanların geleneklerini, göreneklerini, değerlerini, inançlarını ve davranışlarını paylaştığı bir kavramdır, bu nedenle kültürün dil üzerindeki etkisi yadsınamaz. Bir dil öğrenilirken o toplumun yaşayış tarzına ve kültürüne de aşına olunmaktadır. Kültürlerarası etkileşim hem kaynak kültürü hem de hedef kültürü daha iyi kavramayı, farklı toplumlardan insanların kaynaşmasını ve birbirlerini daha iyi anlayarak ortak bir paydada buluşmasını sağlar. Özellikle hedef kültür ve kaynak kültür arasındaki dengeyi kurabilmek kültürlerarası etkileşim açısından yararlı olacaktır. Ülker (2007) Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında, Türk kültürünün farklı açılardan betimlendiği birçok ögenin bulunduğunu ve Hitit serisi kitaplarının Türk kültürünü aktarmada başarılı olduğunu belirtmiştir. Açıkgöz (2018) ise çalışmasında Yeni Hitit setinin Türk kültürünü aktarmada başarı sağlayabilecek özelliklere sahip olsa da ilgili kitaptaki kültür öğelerinin dağılımının dengeli olmadığı yargısına varmıştır. Yapılan çalışmalara bakıldığında, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında Türk kültürü öğelerinin örneklendirildiği ve bazı eksiklikleri olsa da Türk kültürünün iyi bir şekilde yansıtıldığı fakat kaynak kültür ve evrensel kültür öğelerine yeterince yer verilmediği için Yeni Hitit setinin kültürel etkileşim boyutunda yetersiz kaldığı konusunda ortak bir görüş bulunmaktadır. Bu bilgilerden yola çıkarak Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında daha çok hedef kültüre yer verildiği, bunun yanında kaynak kültüre yeterince önem verilmediği dikkat çekmektedir. İşçi (2012) kaynak kültür ve hedef kültürde rahatça karşılaştırma yapabilecek metinlere ve metin sonrası çalışmalara daha çok yer verilmesi gerektiğinin ve özellikle Yeni Hitit B1 seviyesindeki metinlerin yeniden gözden geçirilmesini uygun olacağına altını çizmiştir. Kaynak kültür öğelerine yeterince yer verilmemesi, kültür aktarımı boyutunda Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe ders kitaplarının yetersiz kaldığını göstermektedir. Öğrencilerin kültürel farkındalık geliştirmesi ve kültürlerarası iletişimsel yeti kazanması açısından Yeni Hitit setinin hedef ve kaynak kültür arasında karşılaştırma yapmaya imkân tanıyacak şekilde düzenlenmesi isabetli olacaktır. Yeni Hitit setinde dikkat çeken bir başka sonuç ise ders kitaplarında; kültürel temel ve alt öğelerden coğrafya, tarih, halk edebiyatı, din ve ahlak konularına ilişkin bilgi içeriği ve aktarımı bulunmaması ve özellikle şehir ve kişilere ait bilgilerin yüzeysel verilmesidir. Bayraktar (2015) Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarının yeniden ele alınarak kültürel temel ve alt öğelerin eklenmesi gerektiğini belirtmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulardan çıkan sonuçlar doğrultusunda, Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında kültür aktarımı konusunda eksiklikler olduğu ve ders kitaplarındaki kültürel unsurlarının artırılarak çeşitlendirilmesi ve güncellenmesi gerektiği önerisinde bulunulabilir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Aktaş, T. (2007). Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası yaklaşım. *Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi*.
- Çalık, M. & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Çalık, M., Ayas, A. & Ebenezer, J.V. (2005). A review of solution chemistry studies: Insights into students’ conceptions. *Journal of Science Education and Technology*, 14(1), 29-50. <https://doi.org/10.1007/s10956-005-2732-3>
- Demir, A., & Açık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (30), 51-72.
- Güvenç, B. (2002). *Kültürün abc’si*. Yapı Kredi Yayınları.
- Melanlıoğlu, D. (2008). Kültür aktarımı açısından Türkçe öğretim programları. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33(150).
- Memiş, M. (2021). *Yabancılarla Türkçe Öğretiminin Güncel Sorunları*. Pegem Akademi.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education. Revised and Expanded from Case Study Research in Education*. JB Printing.
- Mert, O., Albayrak, F. & Serin N. (2013). Çeviri çocuk kitaplarının kültür aktarımı açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(3), 58-73.
- Şen, Ü. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Pegem Akademi.
- Ültay, N. & Çalık, M. (2012). A thematic review of studies into the effectiveness of context-based chemistry curricula. *Journal of Science Education and Technology*, 26(6), 686-701. <https://doi.org/10.1007/s10956-011-9357-5>
- Ünal, S., Çalık, M., Ayas, A. & Coll, R.K. (2006). A review of chemical bonding studies: needs, aims, methods of exploring students’ conceptions, general knowledge claims, and students’ alternative conceptions. *Research in Science & Technological Education*, 24(2), 141-172.
- Vardar, B. (1998). *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*. Multilingual Yayınları.

Araştırma Kapsamında olan Çalışmalar

- Akcaoğlu, C. (2017). *Somut Olmayan Kültürel Miras ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Akış, İ. & Aksoy, B. (2012). Yabancı dil olarak Türkçe öğreten “Yabancı Dilim Türkçe” ve “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe” ders kitaplarında Türk imgesi. *Türk Dünyası Araştırmaları*, (197), 183-206.
- Aksoy, H. (2015). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanında Hazırlanan Kitap Setlerinde Yer Alan Değerler Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Mevlâna Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aytekin Özkan, P. (2009). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Kültürlerarası İletişim Yetisi Kazandırma Amaçlı Karikatür Kullanımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayraktar, F. B. (2015). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Faydalanılan Kitapların Kültürel Unsurların Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bayraktar, S. (2015). Yeni Hitit 1 yabancılar için Türkçe ders kitabının kültür aktarımı açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (2), 7-23.
- Demir, A. & Açıık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (30), 51-72.
- Demir, A. (2010). *Yabancılar Türkiye Türkçesi Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşımdan Hareketle Metinlerin İncelenmesinde Dikkat Edilecek Noktalar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erdal, K. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi a1 ve a2 düzeyi ders kitaplarının tanınmış kişiler açısından incelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (72), 237-248.
- Erdal, K., Dağdeviren, İ., Gökhan, O., Şen, H. H. & Şenay, E. (2018). Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültürel öğeler (A2 düzeyi). *TÜRÜK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(12), 11-23.

- Ertuğrul, M. (2015). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kullanılan Kitaplarda Kültür Aktarımı*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Esen, A. G. D. G. & Yılmaz, A. G. H. Y. (2016). Yabancılara Türkçe öğretimi ders/çalışma kitaplarının kültürlerarası deneyim bağlamında incelenmesi. *Yabancılara Türkçe Öğretimi Üzerine Araştırmalar*, 221.
- Göktentürk, T. & Sallabaş, E. (2018). The value of Nasreddin Hodja Fikras in terms of Turkish teaching to foreigners. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 7(1), 206-275.
- Gülден, T. & Sarkmaz, Ö. (2012) Yabancı dil Türkçe ders kitaplarında kültürel öğelerin yeri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(43).
- Gülen, D. Ö. (2019). *Kültürlerarası İletişim Kapsamında Yabancı Dil Öğretim Yolu ile Kültür Aktarımı ve Duyarlılık Kazanımı: Örnek Kitap İncelemesi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İşçi, C. (2012). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Yeni Hitit Ders Kitabının Dört Temel Dil Becerisi ve Kültür Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karakuş, O. (2018). *Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinlerde Değer Aktarımı Referanslarının Yeri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keskin, F. (2010). *Yetişkinlere Yönelik Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Yazınsal Metinlerle Kültür Aktarımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ökten, C. E. & Kavanoz, S. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimini hedefleyen ders kitaplarında kültür aktarımı. *Electronic Turkish Studies*, 9(3). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6173>
- Polat, Ö. & Dilidüzgün, Ş. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde şiir etkinliklerinin kültürel işlevi. *Turkish Studies*, 10(7), 815-834. <http://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.30167>.
- Sallabaş, M., & Göktentürk, T. (2018). Nasreddin Hoca fıkralarının yabancılara Türkçe öğretimi bakımından değeri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 260-275. <http://dx.doi.org/10.14686/buefad.356300>

- Sayid Açıköz, E. (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı: Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı:(A1-A2 düzeyi)*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şimşek, M. R. & DüNDAR, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarının kültürel içeriğinin üç çevre modeline göre çözümlenmesi. *Turkish Studies*, 10(3), 891-906. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7882>
- Şimşek, M. R. (2018). Yabancılar için İngilizce ve Türkçe ders kitaplarındaki kültürel içeriklerin karşılaştırması. *Bilig*, (84), 301-327.
- Ülker, N. (2007). *Hitit Ders Kitapları Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yeşilyurt, E. & Gülle, Z. (2019). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültür aktarımının başka bir boyutu: ders kitaplarının cinsiyet tercihi açısından incelenmesi Another Dimension Of Culture Transfer İn Turkish Teaching To Foreigners: Examination Of Textbooks İn Terms Of Gender Preference. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 11(2), 213-233.
- Yılmaz, F. (2012). Cultural transmission through teaching Turkish as a foreign language course books. *Electronic Turkish Studies*, 7(3).
- Yılmaz, F. (2015). Yeni Hitit yabancılar için Türkçe öğretim seti'ndeki görsellerde kültür aktarımı. *Journal of International Social Research*, 8(37). <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20153710651>

EXTENDED ABSTRACT

Aim: In order to learn a foreign language and use it effectively, it is necessary to master the cultural elements of the learned language. It is not possible to use that language effectively, knowing only the system and rules of the language. Because the phenomenon of culture, which makes language and language meaningful, is inseparable from each other. Language is the conveyor, protector and developer of culture. When learning a foreign language, it is necessary to understand a foreign culture. Considering this close relationship between language and culture, it is understood that cultural transfer is an issue that should be emphasized in teaching Turkish to foreigners. Textbooks, which constitute an important part of language teaching materials, are the carriers of the culture that belongs to the

language learned. For this reason, it is extremely important that the textbooks used as the main source of Turkish teaching to foreigners are qualified. When learning a foreign language, it is often not possible to fully understand the learned language and to communicate correctly with the speakers of the learned language in cases where culture is not transferred. In this respect, the language teaching sets used in the language teaching process play an important role in the transfer of culture. Therefore, these sets should be functional in terms of the cultural elements they contain and should not be too much of a problem. For this reason, when the findings of academic studies evaluating the Turkish set for New Hittite Foreigners, one of the Turkish teaching sets that perform an important role in cultural transfer, were examined, it was determined that there were some deficiencies and problems in the transfer of culture in textbooks and these problems could not be accessed through a single source. The fact that these problems are found in different studies in a scattered manner makes it difficult to see the problems in textbooks holistically and to solve the problems in the textbooks. Based on the idea that academic studies that address related problems should be gathered together from a holistic point of view; it is aimed to analyze the findings of the data of the studies examining the New Hittite Set for Foreigners in the dimension of cultural transfer, to evaluate the results of the analysis by combining them and to collect the scattered studies under one roof with meta-synthesis method.

Method: Meta-synthesis, one of the qualitative research methods, was used in this study, which aims to gather scattered studies by conducting a holistic examination of the findings of academic studies examining Turkish textbooks for New Hittite Foreigners in terms of cultural transfer. In the first stage of the meta-synthesis study, a problem question was identified. At this stage, it is important to be able to reach a sufficient number of studies for the relevant problem question.

For this reason, keywords are stated to determine the scientific researches that can be included in the meta-synthesis study and scientific studies carried out before 2021 are listed by scanning. YÖK National Thesis Scanning Center, TUBITAK ULAKBİM, National Academic Network and Information Center, Dergipark, Google Scholar, Researchgate databases. The bibliography of the studies in this process has also been the guide to reach new publications. After the comprehensive list of studies for the research question was made, it was tried to determine the criteria by which these studies would be included in the meta-synthesis study. The relevant qualitative studies were determined and the theories and methods used in the content were examined and a total of twenty-nine (29) academic studies, including fourteen (14) theses and one (1) paper, were included

in the research. In the analysis of the data, academic studies examining the New Hittite Teaching Set for Foreigners in the dimension of cultural transfer were categorized according to the subject areas and a code was given to each study. The findings of each subject area were discussed with the help of tables and graphs and the data obtained were expressed as frequency. In this context, the objectives, problems, results and recommendations of the studies were examined and the scattered studies were gathered under one roof.

Findings: When looking at the studies that examine Turkish textbooks for new Hittite Foreigners under the topic of cultural transfer; among these studies, it was determined that in nine (9) studies, only Turkish textbooks for New Hittite Foreigners were discussed and the remaining twenty (20) studies were examined by comparing the New Hittite Teaching Set for Foreigners with other Turkish teaching sets. Looking at the examinations, it was determined that the most compared sets with the Turkish teaching set for New Hittite Foreigners were “Istanbul, Gazi and Seven Climates.”

It can be said that these sets are preferred because they are frequently used in Turkish teaching to foreigners. It is aimed like that when looking at the studies examining Turkish textbooks for New Hittite Foreigners under the topic of cultural transfer, "identifying and examining cultural elements in books, evaluating visuals in terms of cultural transfer, considering the types of textative texts in terms of cultural transfer, analyzing textbooks in terms of gender preference, examining the use of cartoons to gain intercultural communication ability, sorting and explaining the values in the texts. When we look at the objectives of the studies, it was determined that the studies aimed at examining the cultural elements in the textbooks were intense (11).”

When the data of the studies are examined; problems such as "inadequate use of cultural elements, lack of balanced distribution according to the levels of cultural elements, insufficient importance to source and universal cultural elements and not reflecting the whole of social life" were encountered in turkish textbooks for new Hittite Foreigners. In these studies, suggestions for the distribution of cultural elements, the status of target and source cultural elements, the status of gender preference in texts, the use of written text types, the place of images in cultural transfer and the use of cartoons in cultural transfer are presented in order to eliminate the problems contained in Turkish textbooks for New Hittite Foreigners.

Conclusion: When we looked at the results of the studies examining the Turkish set for New Hittite Foreigners in the dimension of cultural transfer, it was determined that there were some deficiencies and problems with the transfer of

culture in Turkish textbooks for New Hittite Foreigners. It will be useful for language teaching to prepare textbooks, which are one of the most used educational materials when teaching languages, in an updated systemic and cultural way.